

РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті розкрито основну роль стратегічного управління у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства. Визначено основні переваги й недоліки стратегічного управління у забезпеченні конкурентоспроможності сучасного підприємства. Сформуовано пропозиції для успішної реалізації стратегічного управління у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах.

Ключові слова: стратегічне управління, забезпечення, конкурентоспроможність, підприємство.

Abstract

The statistics reveal the main role of strategic management in ensuring the competitiveness of an enterprise. The main advantages and disadvantages of strategic management have been identified to ensure the competitiveness of current enterprises. Propositions have been formulated for the successful implementation of strategic management with guaranteed competitiveness of the enterprise in today's minds.

Key words: strategic management, security, competitiveness, entrepreneurship.

Вступ

У наш час стратегічне управління спрямоване не лише на поточну ефективність, а й на створення стійких переваг у майбутньому – через інновації, якість продукції, бренд, ефективну організаційну структуру чи унікальні компетенції персоналу.

В сучасних умовах динамічного розвитку ринкової економіки, глобалізації та швидких технологічних змін стратегічне управління набуває особливої актуальності як ключовий інструмент забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

На меті є дослідження особливостей стратегічного управління у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства ТОВ «Сільпо-Фуд»; визначення основних переваг і недоліків стратегічного управління у забезпеченні конкурентоспроможності сучасного підприємства; формування ключових пропозицій для успішної реалізації стратегічного управління у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах.

Результати дослідження

Стратегічне управління відіграє ключову роль у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства, оскільки воно формує основу для довгострокового розвитку, ефективного використання ресурсів і адаптації до змін зовнішнього середовища. Завдяки стратегічному управлінню підприємство має змогу не лише реагувати на виклики ринку, а й активно впливати на нього, передбачаючи тенденції та створюючи стійкі конкурентні переваги.

Розробка і реалізація ефективної стратегії дозволяє підприємству визначити свої сильні сторони, сфокусувати діяльність на пріоритетних напрямках, оптимізувати організаційну структуру та підвищити якість управлінських рішень. Крім того, стратегічне управління сприяє розвитку інноваційного потенціалу, підвищенню продуктивності праці, покращенню іміджу компанії та зміцненню її позицій на ринку.

У сучасних умовах жорсткої конкуренції саме стратегічне управління забезпечує узгодженість дій усіх підрозділів підприємства з його місією та цілями, спрямовує розвиток у бік довгострокового успіху й підвищує здатність до ефективного реагування на зовнішні загрози. Таким чином, стратегічне управління є необхідним інструментом формування та підтримання конкурентоспроможності підприємства як у коротко-, так і в довгостроковій перспективі [1, 2].

Одним із ключових елементів стратегічного управління є чітке формулювання місії, бачення, цілей підприємства. У випадку ТОВ «Сільпо-Фуд» місія звучить: «робити гостей щасливими». Це дає орієнтир для всіх підрозділів компанії – від формування асортименту до обслуговування покупця.

З цією місією пов'язано декілька стратегічних тез:

- орієнтація на гостя/покупця як на центральну фігуру;
- інноваційність, розвиток, якість сервісу;
- адаптація до змін зовнішнього середовища (ринкових, технологічних, логістичних).

Для ефективної стратегії підприємство має проводити аналіз як зовнішнього середовища (ринок, конкуренти, технології, споживачі), так і внутрішнього (ресурси, компетенції, процеси). Це – частина стратегічного управління.

У випадку ТОВ «Сільпо-Фуд»: компанія працює в умовах жорсткої конкуренції – серед конкурентів називаються АТБ-Маркет, Novus, Metro Cash & Carry Україна та інші.

Внутрішні ризики: логістика, управління запасами, інформаційні потоки. Наприклад, існує дослідження, що вивчає систему управління логістикою ТОВ «Сільпо-Фуд» і показує, що ефективна логістика безпосередньо впливає на конкурентоспроможність.

Через такий аналіз стратегічне управління дозволяє визначити сильні сторони (широкий асортимент, власні бренди, хороший досвід обслуговування) та слабкі – і будувати стратегію таким чином, щоби використовувати переваги і мінімізувати слабкості [3, 4].

Стратегічне управління дозволяє підприємству створювати і підтримувати конкурентні переваги. На прикладі ТОВ «Сільпо-Фуд» це виявляється так:

- широкий асортимент товарів (понад стандартні продукти) та власні торгові марки.
- унікальний досвід покупця (гостя) – використання дизайнерських концептів магазинів, подій, гастрономічних дегустацій.
- інтеграція логістики, оптимізація процесів (щоби скоротити витрати, підвищити швидкість обслуговування) – що покращує позиції на ринку.

Завдяки стратегії, яка спрямована не просто на низьку ціну, а на досвід, якість, сервіс, Сільпо може диференціювати себе серед конкурентів – і саме це є суттю конкурентоспроможності.

Стратегічне управління передбачає оцінку результатів, коригування курсу – наприклад, у дослідженнях наводиться, що має бути моніторинг і коригування стратегії у Сільпо. На думку Настиченко Ю. В. у сучасному бізнес-середовищі швидкі зміни є нормою: зміни технологій, поведінки споживачів, логістичні виклики, зовнішні кризи [1]. Стратегічне управління дозволяє підприємству бути не просто реактивним, а передбачувальним і гнучким. Тому основними перевагами стратегічного управління у забезпеченні конкурентоспроможності ТОВ «Сільпо-Фуд» виступають:

- довгострокова орієнтація розвитку;
- підвищення конкурентоспроможності через диференціацію;
- гнучкість і адаптивність до змін середовища;
- раціональне використання ресурсів;
- розвиток лідерських якостей та залучення працівників до управління;
- зміцнення бренду та ринкових позицій;
- розвиток корпоративної культури та персоналу.

Варто розглянути й недоліки стратегічного управління у забезпеченні конкурентоспроможності ТОВ «Сільпо-Фуд», ключовими з яких є:

- тривалий період окупності стратегічних рішень;
- ризик стратегічних помилок;
- опір змінам всередині організації;
- складність у прогнозуванні зовнішнього середовища;
- високі витрати на розробку та реалізацію стратегії.

Отже, стратегічне управління в ТОВ «Сільпо-Фуд» є основою забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Його переваги значно переважають недоліки, оскільки системне стратегічне планування дозволяє компанії утримувати лідерські позиції на ринку роздрібною торгівлі, розвивати бренд, адаптуватися до змін і формувати стійкі конкурентні переваги. Водночас, ефективність стратегічного управління потребує постійного моніторингу зовнішнього середовища, гнучкості та готовності до коригування обраного курсу [6, 5].

У сучасному конкурентному середовищі ефективність стратегічного управління є визначальним чинником стабільного розвитку підприємства. Для ТОВ «Сільпо-Фуд», яке функціонує

на ринку роздрібної торгівлі з високим рівнем конкуренції та швидкою зміною споживчих тенденцій, доцільно реалізувати низку заходів, спрямованих на вдосконалення стратегічного управління, а саме:

1. Удосконалення процесу стратегічного планування. Необхідно створити механізм постійного моніторингу виконання стратегічних цілей із використанням ключових показників ефективності (KPI).
2. Підвищення інноваційності та цифрової трансформації. Посилення онлайн-продажів через мобільні додатки, інтеграцію із сервісами доставки, створення індивідуальних пропозицій для клієнтів на основі аналітики покупок.
3. Розвиток людського капіталу. Запровадження ефективних програм матеріального та нематеріального стимулювання для підвищення залученості працівників у досягнення стратегічних цілей.
4. Посилення клієнтоорієнтованості. Регулярні опитування покупців, аудит стандартів сервісу, оперативне реагування на зворотний зв'язок.
5. Диверсифікація стратегічних напрямів розвитку. Розвиток спеціалізованих форматів («Сільпо гастрономічний», «Сільпо локальний продукт»), відкриття магазинів у нових регіонах і торгових форматах (mini-store, express).
6. Гнучке стратегічне управління в умовах криз і невизначеності. Створення окремої стратегічної групи, що оперативно приймає рішення у період турбулентності (наприклад, під час воєнного стану чи перебоїв у постачанні).

Висновки

Отже, досліджено особливості стратегічного управління у забезпеченні конкурентоспроможності певного підприємства. Можна сказати, що роль стратегічного управління в діяльності ТОВ «Сільпо-Фуд» варто сформулювати так: воно виступає основним інструментом формування, збереження та розвитку конкурентоспроможності, а також забезпечує:

- чітке спрямування компанії (через місію, бачення, цілі);
- аналіз і використання своєї унікальної позиції та ресурсів;
- формування конкурентних переваг (сервіс, асортимент, досвід покупця);
- процес реалізації та моніторингу стратегії;
- гнучкість і адаптивність до змін.

Таким чином, для забезпечення конкурентоспроможності в сучасних умовах ТОВ «Сільпо-Фуд» має орієнтуватися на інноваційне, клієнтоорієнтоване та адаптивне стратегічне управління, що базується на цифрових технологіях, гнучких управлінських рішеннях та розвитку людського капіталу. Реалізація зазначених пропозицій сприятиме зміцненню позицій компанії на національному ринку роздрібної торгівлі, підвищенню лояльності споживачів і забезпеченню сталого розвитку у довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гринько Т. В., Настиченко Ю. В. Теоретичні засади стратегічного управління людським капіталом підприємства. Економічний простір, 2021. № 176. С. 53-58.
2. Березянюк Т., Осадчук О. Удосконалення методів менеджменту, адміністрування та стратегічного управління розвитком людського ресурсу. Економіка та суспільство. 2022. № 43. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1695/1630>.
3. Таран-Лала, О. М., Сухорук, К. В. (2021). Особливості стратегічного управління підприємством. Економіка та суспільство. Випуск № 25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-66>.
4. Абдулін Р. Нові підходи до управління підприємствами в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 10. С. 216–218.
5. Гавкалова Н. Л. Науково-методичний підхід до формування стратегії ефективного менеджменту підприємства. Бізнес Інформ. 2018. № 4. С. 424–429.
6. Кизенко О. О. Контролінговий механізм системи стратегічного управління підприємством. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2019. № 4(2). С. 44–47.

Галузінська Ольга Іванівна – студентка групи ІЛ-236, факультет Менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: tel0682027950@gmail.com.

Науковий керівник: Міронова Юлія Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та безпеки інформаційних систем, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Galuzinska Olga I. – student, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: tel0682027950@gmail.com.

Scientific supervisor: Mironova Yulia V. – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Information Systems Management and Security, Vinnitsa National Technical University, Vinnytsia.